

Sygn. akt **II C 283/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Renata Kopala

Protokolant: Anna Kierońska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 czerwca 2016r. w R.

sprawy z powództwa **małoletniej H. P. działającej przez matkę I. P.**

przeciwko **Centrum (...) Sp. z o.o. w Ż.**

o zapłatę i ustalenie

- 1) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za okres od 17 kwietnia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.303,83 zł (dwa tysiące trzysta trzy złote osiemdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami za okres od 17 kwietnia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
- 3) ustala odpowiedzialność pozwanego za szkody związane z wypadkiem z dnia 20 sierpnia 2012 roku mogące ujawnić się u powódki w przyszłości;
- 4) oddala powództwo w pozostałej części;
- 5) nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. kwotę 1.414,64 zł (tysiąc czterysta czternaście złotych sześćdziesiąt cztery grosze) tytułem części kosztów sądowych;
- 6) odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania.

Sędzia:

Sygn. akt II C 283/14

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka H. P. działająca przez matkę I. P. domagała się od pozwanego Centrum (...) sp. z o.o. w Ż. zasądzenia kwot :

- 90.000 z odsetkami ustawowymi od 17.04.2014 tytułem zadośćuczynienia,
- 2.303,83 zł z odsetkami ustawowymi od 23.04.2014 tytułem odszkodowania, oraz ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące ujawnić się w przyszłości.

W uzasadnieniu żądania wskazała, że w sierpniu 2012 roku małaletnia przebywała na półkoloniach organizowanych przez pozwanego i w dniu 20 sierpnia 2012 spadła w czasie zabawy z dmuchanego zamku uderzając głową o podłoże. Po przewiezieniu do szpitala rozpoznano u niej złamanie okolicy szwu wieńcowego, krwiaka nadtwardówkowego lewej okolicy czołowej i krwiaka przymózgowego lewej okolicy skroniowej. Była hospitalizowana przez 11 dni, a obecnie znajduje się pod opieką (...) Centrum (...). Po wypadku małaletnia nie uczęszczała na lekcje wychowania fizycznego, odczuwa silny lek przed zajęciami ruchowymi. Nie można też przewidzieć skutków wypadku w przyszłości. Powódka wskazywała, że podstawą odpowiedzialności pozwanego jest albo art.435 kc, bo dmuchane zamki wprawiane za pomocą sił przyrody albo art. 415 kc, bowiem do deliktu doszło z uwagi na nienależytą opiekę nad dziećmi. Wskazała, że pozwany nie zgłosił kuratorium (...) w K. zorganizowanego wypoczynku dzieci w postaci półkolonii, nie było kwalifikowanych opiekunów i nie zabezpieczono w sposób prawidłowy placu zabaw wokół dmuchanego zamku.

Żądana kwota 90.000 zł zdaniem powódki jest adekwatna do doznanej przez powódkę krzywdy, odzwierciedla doznane przez małaletnią cierpienia psychiczne i fizyczne, a jednocześnie uwzględnia sytuację majątkową i finansową pozwanej spółki.

W zakresie kwoty odszkodowania to w jej skład wchodzi: koszty dojazdu matki powódki do szpitala i na badania, koszty opieki osób trzecich w związku z pobytem małaletniej w szpitalu, kwota wynagrodzenia utraconego przez matkę dziecka z uwagi na konieczność sprawowania przez I. P. opieki nad dzieckiem. Koszty te zostały poniesione w bezpośrednim związku z leczeniem i opieką nad H. P..

W odpowiedzi na pozew (k. 46) pozwana wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania od powódki. Kwestionowała żądanie zarówno co do zasady jak i wysokości. Przyznała, że organizowała zajęcia dla dzieci ale nie miała obowiązku zgłaszać tych zajęć do Kuratorium. Twierdziła, że powódka nie wykazała urazów wskazanych w pozwie i związanych z nimi cierpienia krzywdy. Upadek z zamku nie spowodował w jej życiu istotnych zmian i ograniczeń i zadośćuczynienia w kwocie 90.000 zł jest wygórowane i niezasadne. Pozwana zaprzeczała, że ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka (art. 435 kc), bowiem zamek dmuchany nie jest skomplikowanym urządzeniem o dużej mocy powodującym szczególne zagrożenie, a to leżało u podstaw określenia przez ustawodawcę odpowiedzialności na zasadzie ryzyka. Wskazywała, że małaletnia powódka nie stosowała się do zaleceń opiekunek, nie przestrzegала regulaminu i sama przyczyniła się do upadku i urazu. Wprawdzie z uwagi na wiek poszkodowanej winy jej przypisać nie można ale nie wyłącza to na podstawie art. 362 kc zmniejszenia stosownego odszkodowania. Pozwana wskazała, że powódka nie udowodniła również żądania odszkodowania w kwocie 2.303,83 zł. W szczególności nie przedstawiła dowodów na wizyty matki dziecka w szpitalu w R. i K..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka była od 09 sierpnia 2012 roku uczestniczką półkolonii organizowanych przez pozwaną spółkę. Fakt zorganizowania półkolonii nie był zgłoszony do Kuratorium (...) w K.. Zajęcia odbywały się w należącym do spółki (...)” A-KU-KU”. Zgodnie z regulaminem F. za bezpieczną zabawę dzieci odpowiadają rodzice lub opiekunowie, a nadzór nad przestrzeganiem regulaminu sprawują pracownicy obsługi. W dniu 20 sierpnia 2012 roku podczas zabawy na dmuchanym zamku małaletnia powódka upadła uderzając głową o podłoże. W dniu zdarzenia grupa dzieci na półkoloniach liczyła około 20 osób. Zajęcia odbywały się pod opieką dwóch opiekunek, przy czym jedna z nich posiadała uprawnienia do opieki nad dziećmi, a druga takich kwalifikacji nie posiadała. Był to drugi tydzień półkolonii na których przebywała powódka, W każdy poniedziałek opiekunki informowały dzieci jak należy się zachowywać w trakcie zabawy. Powódka spadła na dywanik obok zamku z bocznej ściany zamku. Do chwili wypadku była grzecznym dzieckiem i nie sprawiała problemów wychowawczych. W chwili upadku powódki z zamku jedna z opiekunek zajmowała się zbieraniem naczyń po posiłku przy bufecie ze stolików znajdujących się w tej samej sali. Z tego miejsca tylko częściowo widać wejście do zamku. Druga opiekunka pilnowała bawiących się dzieci. Powódka spadła z biało niebieskiej bocznej ścianki. Zamek dmuchany posiada odpowiednie certyfikaty i atesty. Na filarach zamieszczono napisy zabraniające wspinania się po ścianach ale brak jest takich oznaczeń za pomocą obrazków.

Dowód: paragon imienny dot. opłaty za półkolonie w dniu 20.08.2012 –k. 16, informacja o półkoloniach –k. 35, opinia wychowawcy –k. 36, regulamin F. –k. 60, zeznania świadka: P. K., M. G. na rozprawie w dniu 22 października 2014 –k. 111, zdjęcia obrazujące zamek i napisów ostrzegających 54-58, opinia biegłego z zakresu BHP – k. - 72-83, informacja kuratorium –k. 32, 34

Po upadku z zamku małoletniej niezwłocznie wezwano pogotowie ratunkowe i telefonicznie zawiadomiono matkę dziewczynki. W czasie czynności ratunkowych małoletnia była spowolniona, posypiająca, nie pamiętała pierwszych chwil po upadku, później nie czuła rąk i nóg, w karetce wymiotowała. Na izbie przyjęć na około godzinę straciła wzrok. W czasie tych czynności przy małoletniej obecna była jej matka. Od 20.08.2012r. do 31.08.2012 r. powódka była hospitalizowana na Oddziale (...) Dziecięcej w R.. W okresie od 20.08.2012r. do 22.08.2012r. nie mogła przyjmować płynów i spożywać pokarmów w związku z obserwacją stanu klinicznego i możliwością leczenia operacyjnego. Rozpoznano u niej: krwiak nadtwardówkowy lewej okolicy czołowej, krwiak przymózgowy lewej okolicy skroniowej złamanie okolicy szwu wieńcowego. był to uraz zagrażający życiu.

U powódki wykonano w okresie od 20.08.2012 do 14.09.2012 czterokrotnie tomografie głowy, konsultowano ją neurochirurgicznie później powódka była pod kontrolą poradni neurochirurgicznej, okulistycznej i Eskulap oraz (...) Centrum (...). Do końca roku szkolnego 2012/ 2013 powódka była zwolniona z zajęć wychowania fizycznego. Potem zalecono miernie aktywny tryb życia. W dniu 23.12.2012r. odnotowano w dokumentacji medycznej że jej stan jest dobry, a 20.03.2013r. -bez śladów następstw urazu . Powódka doznała uszczerbku długotrwałego określanego na 10% . Obecnie nie występują u niej objawy uszkodzenia układu nerwowego ani dysfunkcji kręgosłupa chociaż do dziś małoletnia skarży się na okresowe bóle głowy. Rokowania neurochirurgiczne na przyszłość dobre .

W zakresie psychologicznym u powódki na skutek wypadku rozpoznano gorszą sprawność fizyczną , aczkolwiek w chwili obecnej nie ujawnia się u niej depresja czy stres pourazowy. Brak jest również dysharmonii poznawczych.

Dowód: dokumentacja medyczna –k. 13-15, 19-21, 87-108, 121-z173, wolnienia z zajęć w-f –k. 22-26, zeznania świadków: B. B. , Z. Z. na rozprawie w dniu 03 grudnia 2014 –k. 61, matki powódki I. P. –na rozprawie w dniu 18 luty 2015-k. 67, opinia neurochirurgiczna –k. 175-179, 202-204, opinia psychologiczna –k. 227-229,

W okresie hospitalizacji powódki oraz w związku z badaniami i późniejszą kontrolą w (...) Centrum (...) w K. matka małoletniej poniosła koszty dojazdu w dniach 20.08.2012 do 31.08.2012 - do i z szpitala w R. (12x2x25 km), w dniu 14.09.2012r. (na badania TK - 2 x 25 km), w dniu 19.09.2012r. (poradnia 2x 25 km), 23.11.2012, 26.02.2013, 22.03.2013, 20.12.2013, (do K. 4x 2x 38 km) łącznie 1004 km. Poniosła koszty opieki nad córką w szpitalu w kwocie 570 zł. Nadto w związku z koniecznością sprawowania opieki nad córką w dniach 27.08.2012 do 31.08.2012 i 03.09.2012 do 23.11.2013 i 22.12.2013 poniosła szkodę w wynagrodzeniu w kwocie 894,69 zł.

Dowód: dokumentacja lekarska z datami wizyt, zaświadczenie o zarobkach I. P. –k. 37, 38, informacja o wysokości wypłaconego świadczenia z tytułu opieki –k. 39.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dowodów.

Przy ocenie materiałów sprawy Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 kpc. Sąd oparł się na zeznaniach świadków, którzy zeznawali w sposób wyczerpujący, rzetelny i logiczny. Podstawą ustaleń w sprawie stała się historia choroby powódki, jej dokumentacja medyczna, a także uznane za w pełni miarodajne opinie biegłych sądowych z zakresu bhp K. D. i biegłych sądowych : neurochirurga i neurotraumatologia B. D. oraz psychologa J. P.. Opinie te miały charakter wszechstronny, obszerny i profesjonalny, zostały sporządzone przez specjalistów w swoich dziedzinach i brak podstaw do odmówienia im waloru wiarygodności. Podnoszone zarzuty pod adresem opinii biegłej B. D. zostały, zdaniem Sądu, rozwiane w przedstawionej opinii uzupełniającej. Sąd w końcu oparł się także na pozostałych dowodach z dokumentów, jako że sporządzone zostały one przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności.

Sąd oddalił wnioski dowodowe powódki (k. 243) o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego neurochirurga dziecięcego na okoliczność następstw w stanie zdrowia powódki związanych z poddaniem czterokrotnemu badaniu powódki w krótkim czasie tomografem komputerowym i szkodliwością tego badania albowiem jak wynika z przedstawionej dokumentacji matka małoletniej powódki wyrażała zgodę na te badania i była zapoznana ze skutkami badania (zgoda na zabieg –k. 94, 130). Jest mało wiarygodne, że nie wiedziała wcześniej o zagrożeniach z tego badania skoro wyrażała zgodę. Wniosek ten należy ocenić także za spóźniony i przedłużający postępowanie. Nadto nie jest on konieczny w świetle opinii biegłej neurochirurg B. D., która określiła obecny stan somatyczny dziecka i która odnosiła się w opinii co do tego, czy są jakieś zmiany w organizmie dziecka i wskazywała że nie odnotowała takich zmian .

Sąd zważył co następuje

Bezsporne jest, że do wypadku doszła w czasie gdy małoletnia powódka pozostawała pod opieką pracowników pozwanej spółki organizującej odpoczynek letni w formie półkolonii. Do zdarzenia doszło na terenie należącego do spółki obiektu – F. w czasie zabawy na dmuchanym zamku. Pozwana spółka nie dochowała obowiązku wynikającego z §6 rozporządzenia MEN z dnia 21 stycznia 1997 roku w sprawie warunków jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej i nie zgłosiła organizowanego wypoczynku w formie półkolonii do odpowiedniego kuratorium. Jednak bezpośrednią przyczyną zawinięcia pozwanej w zdarzeniu, w wyniku którego powódka doznała obrażeń ciała było niezapewnienie należytej opieki uczestnikom półkolonii przez organizatora oraz brak prawidłowej instrukcji przy korzystaniu z zabaw na urządzeniach znajdujących się na obiekcie, w szczególności dmuchanego zamku. Pozwana nie zapewniła prawidłowo wykwalifikowanej kadry opiekuńczej, jedna z pracownic miała jedynie wymagane kwalifikacje opiekuńcze, natomiast druga z opiekunek takich uprawnień do opieki nie miała. Nadto w chwili zabawy dzieci jedna z osób sprawujących opiekę była zajęta czynnościami związanymi z wydawaniem posiłku, a nie obserwowaniem zabawy dzieci. Znajdowała się w miejscu, gdzie zamek, na którym bawiła się powódka nie był w pełni widoczny. Kolejnym zaniedbaniem pozwanej było umieszczenie niezrozumiałego dla dzieci ostrzeżenia na zamku. Sam napis, że zabrania się dzieciom wchodzenia na ściany zamku dla dzieci kilkuletnich, nie umiejących czytać i pisać nie jest zrozumiały. Brak było oznaczeń w piśmie obrazkowym wyjaśniającym ten zakaz. Wprawdzie sama budowla posiadała niezbędne atesty i była sprawna technicznie ale wskazane powyżej zaniedbania w opiece nad bawiącymi się dziećmi są podstawą do przypisania pozwanej odpowiedzialności określonej w art. 415 kc. W ocenie Sądu nie można upatrywać odpowiedzialności pozwanej w art. 435 kc albowiem , pozwana nie można uznać za przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) i nie ponosi ona odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu. Istnienie i praca pozwanej nie jest uzależniona od wykorzystywania sił przyrody i cel (zapewnienie zajęć i zabawy dzieciom) bez użycia tych sił pozwana mogłaby osiągnąć (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 września 2002 sygn. III CKN 1334/00).

Niewątpliwie pozwana ponosi odpowiedzialność względem powódki na zasadzie art. 415 kc. Powódka w chwili wypadku miała lat 8 (urodzona 09.11.20103 roku). Z racji jej wieku nie można jej przypisać zawinięcia, ale również nie można jej przypisać przyczynienia się do wypadku. Postępowanie dowodowe nie wykazało, że nie podporządkowywała się zaleceniom opiekunek, że była dzieckiem niesfornym i nadmiernie ruchliwym a z opinii jej wychowawcy wynika, że jest dziewczynką spokojną i zdyscyplinowaną. To pozwana nie zapewniła jej prawidłowej opieki i bezpieczeństwa a zachowania powódki znając jej wiek i brak doświadczenia życiowego i niemożność przewidzenia skutków takiej zabawy winny być przez opiekunów kontrolowane w sposób bardziej dokładny niż to miało miejsce.

Wskutek upadku powódka doznała urazu głowy, który był urazem zagrażającym życiu. Była hospitalizowana przez 10 dni, przez 2 dni nie mogła przyjmować pokarmów, była poddawana wielu badaniom, musiała poddawać się kontroli i nadal pozostaje pod opieką lekarską. Mimo, że rokowania co do jej stanu zdrowia są dobre nie można przewidzieć dalszych skutków upadku zwłaszcza w okresie intensywnego rozwoju w jakim powódka obecnie się znajduje. Biorąc pod uwagę ból, cierpienie, utrudnienia powódki w życiu codziennym, brak możliwości rozwijania aktywności fizycznej a także zaobserwowaną gorszą sprawność fizyczną spowodowaną brakiem prawidłowego rozwoju ruchowego po urazie (powódce zalecono miernie aktywny tryb życia i była przez rok zwolniona z zajęć wychowania fizycznego) Sąd

uznał, że na podstawie art. 445 §1 kc powódce należy przyznać zadośćuczynienie w kwocie 20.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2014 roku bowiem powódka wezwała pozwaną do uiszczenia zadośćuczynienia i odszkodowania pismem z dnia 02 kwietnia 2014 – w terminie 14 dni- tj. do dnia 16 .04.2014 roku. (k. 27). Od dnia 01 stycznia 2016 roku odsetki te zgodnie z aktualną treścią art. 481 §1 i 2 kc określono jako odsetki ustawowe za opóźnienie.

Zadośćuczynienie w kwocie wykraczającej ponad 20.000 zł biorąc pod uwagę rozmiar skutków zdrowotnych (długotrwały uszczerbek na zdrowiu) oraz rozmiar krzywdy i cierpienie powódki oraz niewielki wpływ urazu na jej zdrowie psychiczne jest nieuzasadnione i jako takie podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 444 §1 kc zasadne jest żądanie kosztów poniesionych przez matkę powódki w związku z jej leczeniem, dojazdami do szpitala i na badania, kosztami opieki szpitalnej oraz wyrównaniem różnicy w wynagrodzeniu jakżeby uzyskała a świadczeniami z tytułu opieki nad córką ,które wynoszą 80% wynagrodzenia za pracę. Koszty te zostały przez matkę powódki udokumentowane . Wiek dziecka uzasadnia korzystanie z dodatkowej opieki nad dzieckiem w czasie jego hospitalizacji, zwłaszcza, że w początkowym okresie pobytu w szpitalu powódka miała ograniczona możliwość poruszania się, nie mogła jeść i pić.

Dlatego też Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 2303,83 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2014 roku bowiem powódka wezwała pozwaną do uiszczenia odszkodowania pismem z dnia 02 kwietnia 2014 – w terminie 14 dni- tj. do dnia 16 .04.2014 roku (k. 27). Od dnia 01 stycznia 20`16 roku odsetki te zgodnie z aktualna treścią art. 481 §1 i 2 kc określono jako odsetki ustawowe za opóźnienie.

Sąd uwzględnił również żądanie powódki ustalenia odpowiedzialności pozwanego szkody mogące powstać w przyszłości., Zważyć należy iż powódka ma dopiero 12 lat Mając na względzie charakter obrażeń (uraz głowy) można zasadnie przyjąć, że nie wszystkie szkody na osobie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała, następstwa takiego zdarzenia są często wielorakie, a sama szkoda ma charakter dynamiczny. W jakiś czas po zdarzeniu, często wiele lat, mogą ujawnić się kolejne następstwa zdarzenia, których - w zależności od indywidualnych właściwości rozwijającego się organizmu, oraz wielu innych czynników, nie można przewidzieć. Poszkodowana H. P. nie jest w stanie występując z pozwem o świadczenie, określić wszystkich skutków danego zdarzenia, które jeszcze się nie ujawniły, ale których wystąpienie jest prawdopodobne.

Mając na względzie, iż w chwili zdarzenia powódka miała 8 lat i dopiero się rozwija mimo dobrych rokowań co do jej stanu zdrowia w przyszłości, nie sposób wykluczyć, iż w przyszłości pojawią się dalsze konsekwencje (skutki) w sferze zdrowia powódki których na chwilę obecną nie można przewidzieć w rozmiarze czasowym. Dlatego uznając, że powódka posiada interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanej w przyszłości Sąd na zasadzie art. 189 kpc uwzględnił to roszczenie.

Sąd proporcjonalnie rozdzielił koszty postępowania zgodnie z art. 100 kpc w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.). Wartość przedmiotu sporu wynosiła 92.304 zł. Sąd uwzględnił roszczenia powódki w ¼ części, co oznacza, że 75 % kosztów postępowania powinien uiścić powódka, a pozostałe 25 % pozwana. Ponieważ małoletnia powódka była zwolniona od obowiązku uiszczania kosztów sądowych z uwagi na jej sytuację materialną i dalej sytuacja ta nie uległa zmianie, bo małoletnia powódka nie posiada własnych dochodów i majątku i pozostaje na utrzymaniu matki Sąd w myśl art. 102 odstąpił od obciążania jej kosztami postępowania. Natomiast pozwaną Sąd obciążył ¼ kosztów postępowania. Te koszty to: opłata od pozwu w wysokości 4.616 zł i wynagrodzenie biegłych – łącznie 5.658, 56 zł. ¼ z tej kwoty to 1414,64 zł i taką kwotę od pozwanej na rzecz skarbu Państwa Sąd nakazał pobrać w punkcie 5 wyroku.